

Élménykeresők boldogsága

A régi görögök halotti beszédének első sora mindig így kezdődött; mi volt a szenvedélye?

Te tudod mi a szenvedélyed, vagy elkötelezettséged? Lehet, hogy nincs, vagy csak bűvő patak?

A szenvedély mindig az ösztön-szféránkhöz köthető – ha még elfogadod a freudi szentháromságot – és az érzelmek a szexussal szorosan együttműködve mutatják az ösztönerőt. Így a fogamzás utáni hatodik héttől, a szülés okozta traumák és életednek első hároméves eseményei lesznek a legmeghatározóbbak, egész életedet behálózó térképként fognak szolgálni. Fontos a genetikai örökség, illetve az összejtben fellelhető – erről kevesebbet szoktak beszélni – a szülőktől /jellemzően az anyától/ kapott életerő, mely a vesékben raktározódik. Utadat a különböző események, mint a flipperben az ide – oda pattogó golyó látszólag kiismerhetetlenné teszik. Én mégis arra teszek kísérletet, hogy ezeket az eseményeket megtaláljam, illetve ezek taszító erejét és irányát felismerjem.

Szép kihívás.

A szenvedély és a szenvedélyesség – bár egy töről fakad, mégis – markánsan más. Gyakran összekeverjük e két fogalmat. Ha ebben rendet szeretnénk rakni, akkor azt kell tisztázni, hogy a szenvedélyesség társat, eldobott agyat, és akciózást igényel, ön és közveszélyes állapot. A szenvedély, szublimált változata a szenvedélyességnek, tárgyiasul, fetisizál, ragaszkodást, kötődést mutat valamihez, amiben hiszünk. Pozitív esetben, alkotásvágyban, önkifejezésben nyilvánul meg.

Mindkettőre jellemző, hogy talán a legnagyobb motivációs erő tud lenni, maximális bevonódást /elköteleződést/ kíván, óriási energiák megmozgatására képes. Talán így nyer értelmet a régi görögök kérdése.

Ahhoz, hogy valamit szenvedélyesen akarjunk, elég egy baró fantáziakép. Ha azt vetítjük magunk elé, hogy minden gyümölcsfát megtudunk mászni, csak akkor válhat valóra, ha sokszor kipróbáljuk, és közben egyszer sem esünk le, vagy a múltba nem estünk le (lényegtelen, hogy erre emlékszünk, vagy sem). A pozitív, vagy negatív kísérletek száma, a kitartás szintje (hit?) határozhatja meg, mennyire leszünk ügyesek, tapasztaltak - és a legfontosabb – mennyire fogjuk ÉLVEZNI a fára mászást. Tételezzük fel, hogy fantáziádban minden ismert hegycsúcsot megmászol. De jelenleg csak gyümölcsfák állnak rendelkezésedre.

Mit gondolsz, eltántorít nagy álmodtól, ha egyszer–kétszer nem akkor és nem úgy jössz le a fáról, ahogy szoktál – konkrétan pofára esel? Csökkenti kitartásod, vagy növeli? Rájössz végre, hogy Neked ehhez semmi tehetséged, és inkább hagyod az Erős Zsoltra a mászást, vagy tovább erősködsz?

Érdekel a tippem?

Az esések ellenére is tovább csinálod.

Tudod miért? Mert ez csak rész cél, és rohadtul nem érdekel, hogy könnyen, vagy nehezen, de túl kell jutnod rajta. Nincs jelentősége a negatív kísérletek számának, ez csak készülés, edzés, az igazi sikerhez vezető úton egy lépcsőfok.

Fura nem?

A sikeres ember azt is megteszi, amit a sikertelen nem. Edison a 235-ig sikertelen izzó-kísérlet után, azt mondta a kollégájának, hogy most már 235 elemről biztosan tudjuk, hogy nem alkalmas erre a célra, folytassuk. Te hányadik kísérletnél adtad volna fel?

Csíkszentmihályi Mihály kutatásaiban, az áramlatba kerülésre fókuszál – általánosságban. Nem vizsgálja a személyiséget, pontosan leírja, hogy lehet a kívánt állapotba kerülni, de alapvető képesség ehhez is szükséges. Elsősorban az önismeret hiánya, a tanultság foka, és a tapasztalatlanság a legnagyobb akadály. Akadály arra, hogy szenvedélyünk tárgyát kiválasztjuk, alaposan megismerjük, elköteleződünk mellette.

Szüzüphoszt arra kárhoztatták, hogy egész életébe egy gömb alakú követ próbáljon felgurítani egy tűhegyes sziklára. Példaként szokták említeni, ha valami szükségtelen fölösleges, de legalább lassan végzett munkát csinálunk. De vajon akkor is fennmaradt volna ez a példa a mitológiából, ha Szüzüphosz saját elhatározásából /mondjuk a világ legerősebb embere címre/ gyúrt volna? Esetleg szent örültnek tartanánk, de nem egy tutyi-mutyi hülyének. Ha mindezt szenvedélyből csinálta volna, talán körbeállják az Istenek és drukkolnak neki.

Hogy is van ez a szenvedély?

Egy gyors mozgásos sok energiával rendelkező gyerek, /kevés születés kori traumával, normál orális és anális szakasszal a hát mögött/ kiegyensúlyozott babaként, sokat kísérletezik. Mindent kíváncsian szemlél. Először közvetlen környezete és saját testének mozgathatósága köti le. Ha hagyjuk. Ha, kis nyögdécselésre, sírásra beavatkozunk, a tárgyat közelebb rakjuk, vagy – még jobb(!) – a kezébe tesszük, akkor a tanulási szakaszából kiiktatunk egy lépcsőfokot, nem engedjük, hogy az ő képességével, tempójában haladjon. Elengedjük a bevonódás lehetőségét, így az áramlatba kerülést is. P

eddig már ebben a korban is létezik. A mi feladatunk nem lehetne más, mint szintén a figyelés, és az „animálás”. Ha nagyon kezdi magát felhúzni, figyelem elterelés jó taktika lehet, ha ez sem használ, a „mindig egy kicsi segítségadás” a megfelelő megoldás. Nem kaphat mindent azonnal és „készen” meg. Ha LOTTÓ-zol, ugyanezt éled át; neked, vagy a családotban volt már kisebb nyereséged, de sokszor „közvetlen mellette” volt a szám. Csak egy hajszálon múlt, hogy nem Te nyerted a két milliárdot, így aztán a következő héten is mész ikszelni. A legerősebb motivációs játékot játsszák veled, 8 -10 negatív kísérletet követ egy kicsi (jel) pozitívum – futsz a pénzed után. Motiválni az elkerülhető veszteség, és nyereség érzetével lehet a leginkább.

Ha a babádat hagyod egyedül okosodni, és „csak” figyeled a fejlődését, többet teszel érte, mintha folyamatosan a nyakadba lógna, mindent a kezébe és a szájába tennél, mert annyira aranyos.

A felfedezés örömét veszed el.

Ennek következménye 2 – 3 évesen a kevés, vagy – megbocsáss, de – együgyű kérdés. Sok szakember azzal bíztat, hogy jó az, ha a gyerek bármit is kérdez, jó az, ha kíváncsi. Ezzel én is egyetértek, de a túl egyszerű kérdésre nem lehet kész válaszokat adni, inkább rávezető kérdésekkel az önfelismertetést (pszichagógia) kell segíteni. A jó kérdések azok, amiben azt látod, hogy sokkal előrébb jár, mint amire a külső fejlődéséből következtetni lehet, vagy amivel végig tudod járni azt a logikai sort, amivel a kérdés feltevéséig eljutott. Az ilyen „okos” gyerekek kitűnnek kortársaik közül, ez számukra is világos, mindenben az elsők között vannak, ez megerősíti őket.

Belső motiváltak lesznek. Ez lényeges, mert nem azért lesz nagy az aktivitásuk, vagy új dolgokban nem azért fognak bele kezdeni, hogy Te, vagy az óvónéni megdicséred, hogy a környezetük tetszési igényét kielégítsék, hanem mert ezzel maguknak szereznek örömet. Természetesen a külső megerősítések mindig jól jönnek, de azok csak visszaigazolják, hogy jó úton járnak. Így erősödik önbizalmuk, így lesznek jó probléma megoldók, így keresnek mindig újabb kihívást, így lesz belőlük élménykereső.

Mit gondolsz az ilyen gyerek esetében az a szó, hogy nevelés, mit jelenthet?

Beavatkozást az életébe, vagy támogatást /növelést/?

Bevallom, most iszonyúan kíváncsi lennék arra is, hogy fogalmaznád meg milyen a tehetséges gyerek? De a téma nagysága miatt, erről inkább egy másik papíron beszélgetünk.

Az élménykereső gyerek /és felnőtt is/ önellátó, nem függ társától, környezettől. Mindaddig fejlődése töretlen, amíg egy jóindulatú felnőtt hatalom /tanár/ saját frusztráltságát, nem a környezetével akarja megfizettetni, a nála sikeresebb embert a földre döngölni. Ekkor taktikaváltásra kényszerül. Az alakoskodásra eddig nem volt szüksége, marad a szövetséges

keresés. Ennek függvénye, hogy marad az eredeti úton, vagy kizökken, és az eddig benyelt boldogsághormonokat máshonnan pótolja. Például olyan játékokat keres, amivel másnak árthat, de ő élvezi, vagy olyan élményt keres, ahol a kihívás szint magasan meghaladja képességeit. Esetleg ellenkezőleg, alacsony kihívás, amibe belepihenhet. Ekkor fontos, hogy egy értelmes felnőtt felismerje gondjait és mellette álljon.

Van egy Tao mondás, miszerint nem az út, hanem az /a sok/ útelágazás az igazán fontos.

Az élménykeresők boldogsága, koncentrált figyelemmel végrehajtani valamit, ami számára fontos.

De ez függ a szocializáltság fokától is.

Erről pedig majd legközelebb... folyt köv.